

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

12.02.2021. Nr. 1.7-2/228
Uz 12.01.2021. Nr. 1.2.-8/36

Daugavpils pilsētas domei

Par SIA "Daugavpils Olimpiskais centrs"

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Daugavpils pilsētas domes (turpmāk – Pašvaldība) vēstuli, kurā lūgts KP sniegt viedokli par pašvaldības veikto līdzdalības izvērtējumu kapitālsabiedrībā SIA "Daugavpils Olimpiskais centrs"¹ (turpmāk – DOC).

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Nemot vērā, ka Pašvaldība ir veikusi VPIL 88.panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu (par daļu no tās darbības veidiem), kā arī konsultējusies ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru (turpmāk – LTRK), saņemot tās viedokli, KP sniegs viedokli (atzinumu) par Pašvaldības veiktā izvērtējuma atbilstību VPIL 88.panta noteikumiem.

Kā DOC galvenie darbības veidi (atbilstoši NACE klasifikatoram) izvērtējumā norādīti:

- 1) sporta objektu darbība (93.11);
- 2) sporta nodarbības, izklaides un atpūtas darbība (93.2);
- 3) sporta klubu darbība (93.12).

DOC tīmekļa vietnē² pieejama informācija par DOC sniegtajiem pakalpojumiem un pārvaldītajiem objektiem:

- 1) peldbaseini, ūdens relaksācijas zona, sāls istaba;
- 2) trenāžieru zāle, aerobikas zāle, paukošanas zāle, daudzfunkcionālā zāle, vingrošanas zāle, specializētā cīņas zāle;

¹ Pašvaldībai pieder 45,88% kapitālsabiedrības kapitāldaļu, savukārt 54,12% kapitāldaļu pieder biedrībai "Latvijas Olimpiskā komiteja".

² <https://www.daugavpilsoc.lv/about.html>

3) sporta medicīnas pakalpojumi, kas tiek sniegti saskaņā Daugavpils pilsētas domes apstiprinātu cenrādi, piemēram, sporta ārsta, rehabilitologa konsultācijas, funkcionālās diagnostikas pakalpojumi (EKG, veloergometrija), fizioterapeita un masāžas pakalpojumi, fizikālās medicīnas pakalpojumi (ultraskaņa, elektroforēze, duša “Šarko” u.c.), sporta sacensību aprūpe;

4) stadiona “Esplanāde” futbola laukums;

5) kafejnīca;

6) konferenču zāle;

7) sporta bāzes (DOC apsaimnieko 10 sporta bāzes), kas piedāvā iespējas nodarboties ar boksu, basketbolu, hokeju, daiļslidošanu, vieglatlētiķu u.c., sporta veidiem, kā arī piedāvā iespēju aizvadīt treniņnometnes, ietverot arī nakšņošanas pakalpojumus dienesta viesnīcās un ēdināšanas pakalpojumus;

8) sporta komplekss (Raiņa ielā 31), kur pieejama svarcelšanas zāle, cīņu zāle, treniņzāle un tenisa laukums).

Ar Ministru kabineta 30.06.2011. rīkojumu Nr.276 DOC ir piešķirts nacionālās sporta bāzes statuss.³

DOC komercdarbības mērķis ir nodrošināt sporta infrastruktūras efektīvu apsaimniekošanu atbilstoši labas pārvaldības principiem, nostiprināt un pilnveidot DOC kā nozīmīgāko daudzfunkcionālo sporta kompleksu Latgales reģionā, popularizējot sporta aktivitātes, interesi par sportu.

Pašvaldība norāda, ka likuma “Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 6.punkts paredz nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī *veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu*. Saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 14.panta otrās daļas 1. un 3.punktā noteikto, pašvaldībai ir, t.sk., pienākums racionāli un lietderīgi apsaimniekot savu kustamo un nekustamo mantu (arī Olimpiskā centra sporta kompleksus). Pašvaldība kā mazākuma kapitāldaļu turētāja tieši neietekmē DOC pārvaldību, bet kontrolē, lai uzdoto uzdevumu izpilde būtu saskaņā ar Pašvaldības politikas dokumentiem un sabiedrības interesēm (Pašvaldība kā kapitāla daļu turētāja, apstiprina vidējā termiņa darbības un attīstības stratēģiju, kārtējā gada budžeta plānu, saskaņo darbības veidus statūtos vai ar iekšējiem normatīvajiem aktiem nosaka informācijas apmaiņas un saziņas darbības).

DOC nodrošina viena no sešiem reģionālajiem Olimpiskajiem centriem⁴ Latvijā darbību, tādējādi veicinot olimpisko sporta veidu popularizēšanu un attīstību, kā arī nodrošina iespēju nodarboties ar sportu dažādām iedzīvotāju grupām ne tikai profesionāliem sportistiem, t.sk., piedāvājot atlaides bērniem, jauniešiem, senioriem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Vienlaicīgi tiek paredzēta iespēja olimpisko centru izmantot kultūras, mākslas un citiem pasākumiem, tādējādi atbalstot pašvaldības sociālo funkciju pildīšanu.

Pašvaldība norāda, ka privātā sektora piedāvātie pakalpojumi sporta jomā ir orientēti uz fizisko aktivitāšu, atpūtas, izklaides vai ekskluzīvu procedūru izmantošanu, kas nenodrošina sporta politikas dokumentos noteikto mērķu sasniegšanu. Olimpiskā kustība ir svarīga sabiedrībai kopumā un olimpisko centru darbība reģionos nav aizvietoājama.

Tāpat pašvaldība uzsver, ka DOC pakalpojumu veidi, cenu politika, cenas ir caurskatāmas, publiski pieejamas, ekonomiski pamatotas ar pakalpojuma pašizmaksas aprēķinu. DOC pakalpojumu cenas, bez piemērojamām atlaidēm, atbilst tirgus cenu diapazonam atbilstošām sporta aktivitātēm, ir konkurētspējīgas, nedempingo sporta jomas tirgus cenas un neierobežo privāto sektoru piemērot pārdošanas veicināšanas paņēmienus klientu piesaistei. Faktiskās cenas nav skatāmas kā konkurenci ierobežojošs faktors, jo Daugavpils pilsētā darbojas ~85 tirgus dalībnieki (tai skaitā vismaz 37 sporta klubi, 18

³ <https://likumi.lv/ta/id/232587-par-nacionalas-sporta-bazes-statusa-pieskirsanu-daugavpils-olimpiskajam-centram>

⁴ Reģionālais Olimpiskais centrs ir organizācija, kas nodarbojas ar Olimpiskās kustības popularizēšanu, augstu sasniegumu sporta un tautas sporta pasākumu atbalstu Latvijas novados un pašvaldībās.

sporta un atpūtas kompleksi) un nepastāv faktori, kas kavētu jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu.

Vienlaikus Pašvaldība norāda, ka DOC nodrošina augstāku kvalitātes standartu, kas ir būtisks tirgus nepilnības faktors. Tāpat no privāto tirgus dalībnieku puses iespējama sniegto pakalpojumu kvalitātes pasliktināšanās vai cenu pieaugums. Pašvaldības ieskatā privātais sektors nav pilnīgi spējīgs piedāvāt līdzvērtīgus pakalpojumus, un privātā sektora orientācija ir uz peļņas gūšanu nevis sabiedrības interesēm nepieciešamo augstu kvalitātes standartu nodrošināšanu sporta pakalpojumu nozarē. DOC sniegto pakalpojumu tirgus daļa ir nozīmīga, līdz ar to kapitālsabiedrības likvidācija vai atsavināšana paredzami nozīmētu pakalpojumu pieejamības pasliktināšanos vai cenu pieaugumu. DOC turpmākai attīstībai ir būtiska pašvaldības iespēja ietekmēt ekonomiski pamatotu pakalpojumu cenu noteikšanu, to kvalitātes prasību noteikšanu, kas ir ierobežojošs faktors, iepērkot pakalpojumus no privātā sektora, lai sekmētu pašvaldībai noteikto funkciju un uzdevumu efektīvu izpildi.

Viedokli par pašvaldības līdzdalību DOC ir sniegusi arī LTRK, kura 27.01.2021. vēstulē Nr.2021/84 norādījusi, ka tās ieskatā pašvaldībai, ir jāpārskata tās izraudzītais kapitālsabiedrības darbības modelis, nošķirot pakalpojumus, kas ir stratēģiski svarīgi valsts, pašvaldības vai reģiona interesēm (izveidotās sporta infrastruktūras uzturēšana), no tādiem, ko varētu nodrošināt privātais sektors. Ievērojot minēto, LTRK aicina pašvaldību uzrunāt komersantus visā Latvijā par iespējamo pakalpojumu sniegšanu kapitālsabiedrībai piederošajā infrastruktūrā. Ja privātais sektors nav ieinteresēts šādu pakalpojumu sniegšanā, DOC var turpināt šo pakalpojumu sniegšanu.

Biedrība "Latvijas Olimpiskā komiteja" 06.01.2021. vēstulē Nr.1 norādīja, ka ir augstākā mērā svarīgi saglabāt pašvaldības līdzdalību DOC, tādā veidā nodrošinot tā sekmīgu darbību, pakalpojumu pieejamību pašvaldības iedzīvotājiem, kā arī sporta un veselīga dzīvesveida popularizēšanu Daugavpilī un Latvijā kopumā.

Attiecībā uz kapitālsabiedrībai nodotās infrastruktūras apsaimniekošanu, ņemot vērā pašvaldības izvērtējumā norādīto informāciju, KP ieskatā pašvaldība ir pamatojusi konkrētā kapitālsabiedrības sniegtā pakalpojuma atbilstību VPIL 88.panta pirmās daļas 3.punktam tiktāl, cik konkrētais pakalpojums ir saistīts ar šiem infrastruktūras objektiem piešķirto nacionālās sporta bāzes statusu un nepieciešamību nodrošināt šī statusa piešķiršanas mērķi.⁵

Minētais secinājums par atbilstību VPIL 88.panta pirmās daļas 3.punktam KP ieskatā būtu attiecināms arī uz infrastruktūras objektiem, kuriem saskaņā ar izvērtējumā norādīto informāciju nav piešķirts nacionālās sporta bāzes statuss, taču tie ir reģistrēti Latvijas valsts sporta bāžu reģistrā un ar šo infrastruktūras objektu palīdzību tiek nodrošināta reģionālā Olimpiskā centra darbība un tā izveides mērķis.

Vienlaikus KP vērš pašvaldības uzmanību, ka neatkarīgi no tā, vai veiktais izvērtējums ir sākotnējais izvērtējums vai līdzdalības pārvērtēšana⁶, izvērtējums ir jāveic par katru no publiskas personas kapitālsabiedrības darbības veidiem⁷, lai konstatētu, vai īstenojas kāds no VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem publiskas personas kapitālsabiedrības saimnieciskajai darbībai, kā arī izvērtējums nedrīkst būt formāls.

Pašvaldībai, veicot izvērtējumu par katru no šiem pakalpojumu veidiem, jāņem vērā, vai attiecīgos pakalpojumus pašvaldības teritorijā sniedz privātie tirgus dalībnieki, kā arī to,

⁵ Saskaņā ar likumprojekta „Par nacionālās sporta bāzes statusu” anotācijā norādīto, šī statusa mērķis ir saglabāt Latvijas Republikas galvenās sporta bāzes un nodrošinātu tajās iespēju rīkot starptautiskas sporta sacensības, kā arī lai radītu apstākļus Latvijas sportistu sagatavošanai pasaules un Eiropas čempionātiem un citām starptautiskām sacensībām. Pieejama:

<http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimaLIVS.nsf/0/1AF33C7E6061F314C22573B8003BEDEC?OpenDocument>

⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmā daļa, sk. šeit

<https://likumi.lv/ta/id/269907-publiskas-personas-kapitala-dalu-un-kapitalsabiedrību-parvaldības-likums>

⁷ Konkurences padomes priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana, sk. šeit https://ej.uz/PP_lidzdalibasizvertesana

ka nepamatota pakalpojumu sniegšana var negatīvi ietekmēt privāto tirgus dalībnieku konkurētspēju.

KP norāda, ka gadījumā, ja attiecībā uz konkrētu pakalpojumu sniegšanu, pašvaldība, veicot izvērtējumu, konstatētu, ka tirgus spēj nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā, DOC būtu jāatturas no turpmākas attiecīgo pakalpojumu sniegšanas. Gadījumā, ja DOC tomēr turpinātu sniegt šos pakalpojumus, regulāri būtu jāveic ietekmes uz konkurenci izvērtējums, lai identificētu un novērstu iespējamu neatbilstību Konkurences likuma 14.¹ pantam⁸.

Izskatāmajā gadījumā KP ieskatā pašvaldība nav pamatojusi izmitināšanas un sporta medicīnas pakalpojumu atbilstību VPIL 88.panta pirmās daļas noteikumiem, ņemot vērā, ka pašvaldības administratīvajā teritorijā ir konstatējami tirgus dalībnieki, kuri jau sniedz konkrētos pakalpojumus.

Arī attiecībā uz ūdens relaksācijas pakalpojumu sniegšanu, kā arī kafējnīcas pakalpojumu nodrošināšanu, KP ieskatā pašvaldībai būtu jāizvērtē iespēja vai nu atturēties no konkrēto pakalpojumu sniegšanas vai jāizvērtē iespēja uzrunāt privātos tirgus dalībniekus, lai noskaidrotu to viedokli par iespēju iesaistīties konkrēto pakalpojumu sniegšanā.

Ņemot vērā, ka nav vēlama kapitālsabiedrības darbība tirgos, kuros nepastāv tirgus nepilnība un privātie tirgus dalībnieki ir pilnībā spējīgi nodrošināt konkrēto pakalpojumu pieejamību, KP ieskatā pašvaldībai būtu nepieciešams veikt papildu izvērtējumu, kurā tiktu izvērtēta pamatotība turpināt konkrēto pakalpojumu sniegšanu un izskatīta iespēja konkrēto pakalpojumu sniegšanu pilnībā nodot privātajiem tirgus dalībniekiem, t.sk. iespēju robežās konsultējoties arī ar attiecīgo pakalpojumu tirgu pārstāvošiem komersantiem pašvaldības teritorijā. Konkrētajā izvērtējumā sevišķa uzmanība veltāma tirgus izpētei, ietekmes uz konkurenci un konkurences neitralitātes pārkāpumu risku izvērtējumam.

KP lūdz papildināto izvērtējumu iesniegt atkārtoti KP viedokļa sniegšanai pirms pašvaldības lēmuma par līdzdalības pārvērtēšanu pieņemšanas.

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

⁸ Konkurences likuma 14.¹pants, sk. Konkurences likums (redakcijā, kas stājās spēkā 01.01.2020.), <https://likumi.lv/ta/id/54890-konkurences-likums>